

Saksbehandler:
Kristian Holberg Lægheid, telefon:
Ugyldig flettefelt

Sunn kommuneøkonomi - Revurdering av vedtatte investeringsrammer

Utvalg	Møtedato	Type	Saksnummer
Formannskapet	22.09.2025	PS	088/25
Kommunestyret	01.10.2025	PS	111/25

Kommunedirektørens innstilling

1. Kommunedirektørens forslag til justerte investeringsrammer tas til orientering
2. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å justere fremdriftsplan for prosjekter som berøres av forslaget i denne saksutredningen frem til nye investeringsrammer for perioden 2026-2029 er vedtatt desember 2025.
3. Kommunedirektøren får fullmakt til å omdisponere inntil 3 mill. kroner til forprosjekt for rehabilitering og bygging av omsorgsboliger på Eik bo og behandlingssenter. Midlene omdisponeres fra prosjektrammen for bygging av omsorgsboliger på Træleborg (Larvikgaten 25). Det vil bli fremmet ny politisk sak når kostnader for rehabilitering av Eik sykehjem er utredet.

Vedtak som innstilling fra Formannskapet, 22.09.2025

1. Kommunedirektørens forslag til justerte investeringsrammer tas til orientering
2. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å justere fremdriftsplan for prosjekter som berøres av forslaget i denne saksutredningen frem til nye investeringsrammer for perioden 2026-2029 er vedtatt desember 2025.
3. Kommunedirektøren får fullmakt til å omdisponere inntil 3 mill. kroner til forprosjekt for rehabilitering og bygging av omsorgsboliger på Eik bo og behandlingssenter. Midlene omdisponeres fra prosjektrammen for bygging av omsorgsboliger på Træleborg (Larvikgaten 25). Det vil bli fremmet ny politisk sak når kostnader for rehabilitering av Eik sykehjem er utredet.

22.09.2025 Formannskapet:

Møtebehandling:

Forslag fra SV, foreslått av Christina Grefsrud-Halvorsen, SV - Sosialistisk venstreparti
Disse punktene tas ut av listen over reverseringsplan:

- utsette Vear u.skole.

- utsette Barkåker flerbrukshall
- redusere tempo på solenergi
- ta ut planleggingsmidler svømmehall
- redusere på vognskur barnehager
- ta ut handlingsplan Sem og Vear
- redusere på lekeplasser
- redusere tiltak Re sentrum

Votering:

Kommunedirektørens innstilling, punkt 1, ble satt opp mot Grefsrud-Halvorsens forslag. Innstillingen ble vedtatt mot 1 stemme (Sv),

Kommunedirektørens innstilling, punkt 2 og 3, ble enstemmig vedtatt.

FSK - 088/25 Vedtak:

1. Kommunedirektørens forslag til justerte investeringsrammer tas til orientering
2. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å justere fremdriftsplan for prosjekter som berøres av forslaget i denne saksutredningen frem til nye investeringsrammer for perioden 2026-2029 er vedtatt desember 2025.
3. Kommunedirektøren får fullmakt til å omdisponere inntil 3 mill. kroner til forprosjekt for rehabilitering og bygging av omsorgsboliger på Eik bo og behandlingssenter. Midlene omdisponeres fra prosjektrammen for bygging av omsorgsboliger på Træleborg (Larvikgaten 25). Det vil bli fremmet ny politisk sak når kostnader for rehabilitering av Eik sykehjem er utredet.

01.10.2025 Kommunestyret:

Møtebehandling:

Forslag fra SV, foreslått av Christina Grefsrud-Halvorsen, SV - Sosialistisk venstreparti
Disse punktene tas ut av listen over reverseringsplan:

1. utsette Vear u.skole.
2. utsette Barkåker flerbrukshall
3. redusere tempo på solenergi
4. ta ut planleggingsmidler svømmehall
5. redusere på vognskur barnehager
6. ta ut handlingsplan Sem og Vear
7. redusere på lekeplasser
8. redusere tiltak Re sentrum

Forslag fra Sp , foreslått av Karoline Lie, Senterpartiet

Bemannede omsorgsboliger på Olsrød og Barkåker Flerbrukshall tas ut av forslag til justert investeringsramme.

Forslag fra Arbeiderpartiet, foreslått av Kari Asmyhr, Arbeiderpartiet

Nytt punkt 4

Det legges frem tallmateriale som viser behov og antall omsorgsplasser vi har i årene fremover.

Votering:

Formannskapetets innstilling, punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Lies forslag fikk 6 stemmer (Sp, Sv uten Grefsrud-Halvorsen, R, Uavh) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 1, fikk 5 stemmer (Sv, R, Uavh) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 2, fikk 6 stemmer (Sv, R, Sp) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 3, fikk 5 stemmer (Sv, R, Benjamin Rød (Mdg)) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 4, fikk 4 stemmer (Sv, R) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 5, fikk 5 stemmer (Sv, R, Uavh) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 6, fikk 4 stemmer (Sv, R) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 7, fikk 5 stemmer (Sv, R, Uavh) og falt.

Grefsrud-Halvorsens forslag, punkt 8, fikk 4 stemmer (Sv, R) og falt.

Forslag fremmet av Asmyhr ble entemmig vedtatt.

Formannskapetets innstilling, punkt 2, ble enstemmig vedtatt.

Formannskapetets innstilling, punkt 3, ble enstemmig vedtatt.

KST - 111/25 Vedtak:

1. Kommunedirektørens forslag til justerte investeringsrammer tas til orientering
2. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å justere fremdriftsplan for prosjekter som berøres av forslaget i denne saksutredningen frem til nye investeringsrammer for perioden 2026-2029 er vedtatt desember 2025.
3. Kommunedirektøren får fullmakt til å omdisponere inntil 3 mill. kroner til forprosjekt for rehabilitering og bygging av omsorgsboliger på Eik bo og behandlingssenter. Midlene omdisponeres fra prosjektrammen for bygging av omsorgsboliger på Træleborg (Larvikgaten 25). Det vil bli fremmet ny politisk sak når kostnader for rehabilitering av Eik sykehjem er utredet.
4. Det legges frem tallmateriale som viser behov og antall omsorgsplasser vi har i årene fremover.

Sammendrag:

Som følge av kommunens økonomiske situasjon har kommunedirektøren foretatt en revurdering av fremdriftsplan for vedtatte investeringsrammer 2026-2028. Basert på denne gjennomgangen foreslår kommunedirektøren å redusere tidligere vedtatt investeringsramme for perioden 2026-2028 med ca. 736 mill. kroner inkl. mva. Dette vil gi en reduksjon i kommunenes rente og avdragsutgifter på ca. 62 mill. kr.

Bakgrunn for saken:

I kommunestyrets behandling av sak 078/25 Sunn kommuneøkonomi fase 2 den 18. juni ble følgende vedtatt: «Kommunedirektøren bes om å legge frem en sak etter sommeren med en oversikt over alle vedtatte og planlagte investeringer med en vurdering av hvilke som kan stoppes eller utsettes. Biler, maskiner og utstyr skal som hovedregel vurderes kjøpt brukt».

Faktagrunnlag:

Som følge av den økonomiske situasjonen i Tønsberg kommune og arbeid med prosjekt «Sunn kommuneøkonomi» har kommunedirektøren gjennomgått investeringsrammer 2025-2028 i gjeldende økonomiplan. Ønsket om å redusere investeringsnivå skyldes behovet for å redusere fremtidige finanskostnader i kommunens driftsregnskap.

Tønsberg har hatt et investeringsnivå på 14,59 % av brutto driftsinntekter i snitt over de siste fire årene. Dette er høyere enn landsgjennomsnittet på 13,68 %.

Et høyere investeringsnivå enn landsgjennomsnittet har påvirket kommunens økonomi:

1. Økt gjeldsbelastning

- Netto renteeksponert gjeld er 48,3 % av brutto driftsinntekter, som er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Dette betyr at kommunen har bundet opp en større del av sine inntekter i gjeld, noe som kan redusere handlefriheten i fremtidige budsjetter.

2. Økte finansutgifter

- Netto finansutgifter har økt til 2,97 % av brutto driftsinntekter, mot et landssnitt på 0,85 %.
- Dette betyr at Tønsberg kommune har en høyere belastning på driftsbudsjettet fra finans som påvirker handlingsrommet for det ordinære tjenestetilbudet.

3. Redusert driftsresultat

- Korrigert netto driftsresultat i 2024 var -3,64 %, som er svakere enn landssnittet (-1,34 %).
- Dette indikerer at kommunen bruker mer enn den tjener, og at økonomien er under press.

4. Lavere disposisjonsfond

- Kommunens disposisjonsfond utgjør på 7,7 % av bruttoinntektene, som er lavere enn snittet på 12,46 %.
- Dette gir mindre buffer til uforutsette hendelser eller økonomiske nedgangstider.

(Sammenligningstall er hentet fra kommunal rapport sitt kommunebarometer for perioden 2024)

Høy gjeldsbelastning i en kommune som Tønsberg innebærer at en stor andel av kommunens inntekter er bundet opp i betjening av lån. Dette gir flere økonomiske risikoer og utfordringer:

1. Redusert økonomisk handlingsrom

- Når en stor del av budsjettet går til renter og avdrag, blir det mindre penger igjen til drift av tjenester som skole, helse og omsorg.
- Det kan føre til kutt i tjenestetilbud eller behov for økte inntekter (f.eks. eiendomsskatt).

2. Sårbarhet for renteøkninger

- Kommuner med høy gjeld er mer utsatt for endringer i rentenivået.
- Økte renter kan gi betydelig høyere kostnader avhengig av kommunens sikringsgrad tilknyttet gjeldsportefølgen.

3. Lavere kredittverdighet

- Høy gjeld kan påvirke kommunens vurdering hos kredittinstitusjoner, som igjen kan gi dårligere lånebetingelser. Tønsberg kommune sin kredittverdighet er imidlertid fortsatt god.

4. Økt risiko ved inntektsfall

- Hvis skatteinntektene eller statlige overføringer faller, kan kommunen få problemer med å betjene gjelden.
- Dette kan føre til behov for drastiske tiltak som nedbemanning, kutt i tjenester eller eiendomssalg.

5. Begrenset evne til å møte uforutsette hendelser

- Kommuner med høy gjeld har ofte lavere reserver (disposisjonsfond).
- Det gjør dem mindre robuste ved kriser, som naturhendelser, pandemier eller økonomiske nedgangstider.

Kommuneindeksen:

Agenda Kaupang gjennomfører årlig en rangering av Norges best styrte kommuner gjennom utarbeidelse av sin kommuneindeks.

Kommuneindeksen sammenligner kommunenes resultater de tre siste årene. Hypotesen er at kommunene med de beste resultatene er de kommunene som er best styrt.

Kommuneindeksen legger vekt på kommunens rolle som tjenesteprodusent. 90 prosent av utgiftene går til lovstyrte oppgaver som produsent av velferdstjenester. Kommunene må klare å levere gode tjenester i tilstrekkelig omfang uten å miste kontrollen over økonomien. Agenda Kaupang sammenligner derfor tjenestekvalitet, kostnadsnivå og finanser.

Som følge av utviklingen i Tønsberg kommunes økonomiske situasjon har Tønsberg kommune falt fra en samlet 22. plass i 2022 til en 104. plass i 2024. Det er særlig vektingen av kommunens finanser som trekker kommunen ned på resultatlisten i denne kåringen. Tønsberg har i perioden forbedret sin plassering knyttet til kvalitet fra 50. plass til 42. plass. På rangeringen av kommunens finanser har kommunen imidlertid falt fra en 166. plass til en 271. plass av total 356 kommuner. Sandefjord rangeres som nr. 1 i årets kåring, mens Larvik får en 15. plass. Tønsberg scorer bedre på kvalitet ift. begge disse kommunene, men får allikevel en svak plassering som følge av resultater knyttet til finans.

Utvikling siste tre år			
Region	2022	2023	2024
3905 Tønsberg			
Rang kommuneindeks	38	109	104
Rang kvalitet	50	80	42
Rang kostnad alle tjenester	29	43	49
Rang finans	166	243	271
Rang effektivitet	16	36	36
Kommuneindeks	0,39	0,22	0,21
Indeks kvalitet	0,20	0,15	0,20
Indeks kostnad alle tjenester	1,05	0,93	0,97
Indeks finans	-0,07	-0,41	-0,53
Indeks effektivitet	0,62	0,54	0,58

Agenda Kaupang sin kommuneindeks indikerer at Tønsberg kommune leverer god kvalitet på sine tjenester, men til et økonomisk resultat som ikke er bærekraftig. En gjennomgang av kommunens investeringsnivå er en viktig faktor for å påvirke kommunens økonomiske handlingsrom for fremtiden.

Tønsberg kommunes finansielle måltall for økonomisk styring

I henhold til Tønsberg kommune sitt vedtatte økonomireglement skal det etableres måltall for den økonomiske planleggingen og styringen for derved å sikre kommunens langsiktige handlingsevne.

For at Tønsberg skal ha en bærekraftig og effektiv økonomi er følgende budsjettpremisser for handlingsprogram 2025-2028 lagt til grunn:

1. Driftsresultat på 1,75 pst. av driftsinntektene.
2. Netto gjeld som belaster drift skal ikke utgjøre mer enn 65 pst.
3. Disposisjonsfond skal utgjøre 8 pst. av driftsinntekter.

Tønsberg kommune vil ikke klare å innfri 2 av 3 premisser i 2025 og 2026. Dette knytter seg til nivå på driftsresultat og disposisjonsfond. Jo svakere økonomisk situasjon en kommune har, jo lavere er handlingsevnen knyttet til betjening av gjeld. Det bør vurderes om måltallet for nivå på gjeld som belaster drift bør nedjusteres. Kommunedirektøren mener at nivå på gjeld som belaster driftsregnskapet må reduseres for at Tønsberg kommune skal klare å levere et driftsresultat i tråd med målsettingen på 1,75%.

Rettslig grunnlag:

Ingen

Forholdet til kommuneplanen:

Utsatt fremdrift på planlagte investeringer kan utfordre tidspunkt for måloppnåelse av mål angitt i kommuneplanen. Ulike kåringer og rangeringer av kommuners resultater viser at Tønsberg kommune leverer en kvalitet på sine tjenester som er blant de beste i Norge. Skal Tønsberg kommune kunne opprettholde en god kvalitet på sine tjenester i fremtiden, må man sikre en forsvarlig økonomiske drift og tilpasse kommunens investeringsnivå til kommunens økonomiske handlingsrom.

Vurderinger:

Basert på vedtak fattet av kommunestyret i sak 078/25 Sunn kommuneøkonomi fase 2 den 18. juni har kommunedirektøren foretatt en gjennomgang av vedtatte investeringsrammer for gjeldende

økonomiplanperiode. Gjennomgangen er gjort med hensikt på å revurdere nivå og fremdriftsplan på investeringsporteføljen.

Kommunedirektøren har i denne gjennomgangen vurder mulighet for endret fremdrift i prosjektene i forhold til kriteriene:

- HMS
- Påstartet/ kontraktsforpliktelser
- Lønnsomhet

Kommunedirektørens ledergruppe har i samarbeid med øvrige deler av organisasjonen, utarbeidet et forslag til et nedjustert investeringsnivå for perioden 2026–2028. Forslaget innebærer å utsette planlagte investeringstiltak dersom dette har vært mulig ift. fastsatte kriterier. Kommunedirektøren foreslår også å redusere faste årlige samlepotter i investering i en periode for å lette finansbelastningen på kommunens driftsregnskap.

Samlet foreslår kommunedirektøren å redusere investeringsnivået i økonomiplan 2026-2028 med ca 736 mill. kroner (inkl. mva). Forslaget innebærer en forventet redusert rente og avdragstkostnad på ca 45 mill. kroner i perioden 2026-2028. Det er da forutsatt en gjennomsnittlig avdragstid på hele låneporteføljen tilsvarende 35 år , samt en lånerente tilsvarende 4,25%. Det er videre forutsatt at avskrivning starter opp året etter investeringen gjennomføres. Det innebærer at besparelsen tilknyttet avdrag for utsatte investeringer i 2028 først kommer i 2029 og utgjør ytterligere 17 mill. kr. *Samlet besparelse vil dermed utgjøre 62 mill. kr for tiltak gjennomført i perioden 2026-2028.* Beregningen viser brutto besparelse knyttet til utsatt investeringsfremdrift og tar ikke med eventuelle merkostnader som følge av en utsatt fremdrift.

Forslag justerte investeringsrammer	2026	2027	2028	Sum 26-28
Vedtatt investeringsbudsjett 26-28	461 330	684 180	803 440	1 948 950
Nytt forslag investeringsrammer høst 2025	421 962	445 530	373 390	1 240 882
Foreslått endring i rammer	-39 368	-238 650	-430 050	-708 068
Justert for endringer i VA prosjekter	-49 068	-248 350	-438 750	-736 168
Andel finansiering fra mva refusjon	-9 814	-49 670	-87 750	-147 234
Forslag til endret lånefinansieringsbehov	-39 254	-198 680	-351 000	-588 934
Årlig besparelse avdrag akkumulert	0	-1 122	-6 798	-7 920
Besparelse rente år 1 akkumulert	-1 668	-10 112	-25 030	-36 810
Sum besparelse akkumulert	-1 668	-11 234	-31 828	-44 730

Kommunedirektøren foreslår en justeringer av investeringsrammer som både øker og reduserer rammene i forhold til vedtatte rammer i gjeldende økonomiplanperiode. Av nedjusteringer/utsettelse foreslår kommunedirektøren følgende:

Prosjekt	Gammel	Ny	Endring
IE1022 Bemannede omsorgsboliger Olsrød	450 000 000	5 000 000	-445 000 000
IE1102 Vear ungdomsskole (fra skolestrukturplan)	200 000 000	1 000 000	-199 000 000
IE1105 Barkåker flerbrukshall	95 000 000	-	-95 000 000
IE1105 Barkåker flerbrukshall spillemidler	-18 000 000	-	18 000 000
IE1027 Træleborg omsorgsboliger 2019	191 000 000	99 000 000	-92 000 000
IE1027 Træleborg omsorgsboliger 2019 tilskudd	-47 600 000	-49 000 000	-1 400 000
IE1042 Solenergi investering	15 000 000	3 000 000	-12 000 000
A10418 Digital strategi Tønsbergskolene	28 500 000	19 200 000	-9 300 000
A60303 Biler og maskiner	25 500 000	17 100 000	-8 400 000
IT1110 Oppgradering kommunale bygninger	12 000 000	4 000 000	-8 000 000
KF1008 Asfaltprogram	34 020 000	27 000 000	-7 020 000
A40300 Ny svømmehall fase 1	6 000 000	-	-6 000 000
IT1072 Biler, vaktmester og renhold	4 200 000	950 000	-3 250 000
IT1098 Vognskur barnehager	4 800 000	1 600 000	-3 200 000
A40310 Handlingsplan Sem	3 000 000	-	-3 000 000
KF1010 Oppgradering kommunale veier	6 600 000	4 410 000	-2 190 000
A40311 Handlingsplan Vear	3 000 000	1 000 000	-2 000 000
A60345 Honnørbrygga tredekke	4 000 000	2 000 000	-2 000 000
A60367 Lekeplasser/aktivitetsplasser	5 670 000	3 780 000	-1 890 000
IE1014 Presterød barneskole utbygging 2016	-	-1 650 000	-1 650 000
A40308 Tiltak Re sentrum - tilskudd 50 pst	1 500 000	750 000	-750 000
A60358 Parkeringsautomater	1 180 000	590 000	-590 000
KF1009 Trafikksikkerhetstiltak	6 000 000	5 500 000	-500 000
Sum			-886 140 000

Nedenfor beskrives konsekvenser for de største endringene:

Bemannede omsorgsboliger Olsrød

Jfr. KST vedtak 073/25 ift. videre prosjektering og arbeid med bemannede omsorgsboliger på Olsrød kan investeringsrammene forskyves og forventet byggestart er 2029. Fra start forprosjekt til oppstart på byggeplass kan man anta ca 2år. For å ha oppstart i 2029 må forprosjektet starte i 2027. Gjenværende beløp av bevilgning kan skyves til 2027.

Konsekvensen for dekningsgraden er etter kommunedirektørens vurdering minimal og svært kortvarig. Med ferdigstilling våren 2031 vil det kun være en kort periode der dekningsgraden utfordres under 14%

Det foreslås ingen nedjustering av investeringsnivå.

Vear ungdomsskole

Som følge av den økonomiske situasjonen Tønsberg kommune står i, foreslås en utsatt oppstart av prosjektet ny ungdomsskole på Vear. Tiltaket bidrar til å redusere investeringsbehovet i perioden 2026-2028 med 190 mill. kr. Det foreslås totalt 1 mill. kroner i forprosjekt 2028 og ytterligere 1 mill. kroner i 2029 med mulig byggestart i 2030.

Vear Ungdomsskole driver i dag i svært uhensiktsmessig bygningsmasse. 8. og 9. trinn er lokalisert i en bygning, mens 10. trinn og alle personalfunksjoner er lokalisert i midlertidig modulbygg levert av Expandia. Skolen deler også et forholdsvis nedslitt spesialromsbygg med barneskolen. Videre benyttes Vearhallen til kroppsøving, valgfag samt til å avholde fellessamlinger. Skolelokalene er langt unna den standarden og funksjonaliteten som er ved de andre ungdomsskolene i kommunen. Dette påvirker igjen elevenes læringsmiljø og de ansattes arbeidsmiljø.

Årsleie for moduler fra Expandia på Vear ungdomsskole utgjør netto 1,5 mill. kroner i 2025. Beregnet besparelse knyttet til reduserte finanskostnader utgjør ca. 12 mill. kroner i perioden. Barneskolen må utvides med ny paviljong fra kommende skoleår i påvente av at de kan overta det gamle ungdomstrinnbygget. Hvert ekstra år med paviljongleie før ungdomsskolen er realisert vil belaste driftsbudsjettet.

Træleborg omsorgsboliger

I behandlingen av sak KST 072/25 bemerket representanter fra kommunestyret at forespeilet prosjekt var kostbart og kommunedirektøren ble bedt om å se på kostnadsreduserende tiltak i prosjektet.

Kommunestyret har fattet investeringsvedtak for realisering av 28 omsorgsboliger i Larviksgaten. I saken så fremkommer det at plassene blir dyre, kanskje uforholdsmessig dyre. Prisen pr enhet/ett rom er beregnet til rundt 7 mill. kroner. Under debatten i kommunestyret ble det stilt spørsmålsteget ved om dette var god økonomi eller om prosjektet bør sees på en gang til.

Den opprinnelige planen er å bygge 28 omsorgsboliger i Larviksgaten, antallet er nødvendig for å opprettholde dekningsgraden, som betyr at man ikke kan bygge mindre uten at dette utfordrer vedtatt krav til dekningsgrad.

Gjennom tidligere reduksjoner i dekningsgrad så er det «pauset» plasser på Eik og Nes. Basert på innspill om å se på kostnader i prosjekt mht mulige reduksjoner har kommunedirektøren sett på om noen av disse plassene kan erstatte Larviksgaten og omgjøres til omsorgsboliger. En foreløpig vurdering tilsier at plasser på Nes kan omgjøres til omsorgsplasser og erstatte Larviksgaten. For å erstatte plassene som omgjøres på Nes vil det kreves en rehabilitering og ombygging av de pausede plassene på Eik. En foreløpig beregning tilsier at en rehabilitering og ombygging av Eik sykehjem kan redusere investeringsbehovet med om lag 74 mill. kroner eks mva, samt løse kommunens behov for plasser. Dette vil også bidra til å løse utfordringer knyttet til brannsikkerhetsarbeidet som uansett må gjennomføres på Eik sykehjem.

For å komme i gang med ombygging på Eik som skissert er det behov for å igangsette et forprosjekt så raskt som mulig. Et forprosjekt innebærer å utarbeide et rom- og funksjonsprogram, utarbeide nødvendige tegninger og eventuell annen dokumentasjon for rammesøknad og underlag for entreprise og for å fremskaffe et kostnadsoverslag. Til hjelp i denne prosessen har administrasjonen behov for ekstern hjelp blant annet arkitekt, brannrådgiver og landskapsarkitekt.

Ombygging av Eik er et større prosjekt og utifra erfaringstall har kommunedirektøren anslått at forprosjektet kan gjennomføres innenfor det foreslåtte beløp på inntil 3 mill. kroner. Når forprosjekt er gjennomført vil kommunedirektøren legge frem en ny politisk sak til behandling.

Planlagte midler til bygging av omsorgsboliger på Træleborg foreslås omdisponert til rehabilitering og bygging av omsorgsboliger på Eik.

Barkåker flerbrukshall:

Tiltaket foreslås utsatt med ny oppstart i 2032.

Å bygge ny idrettshall på Barkåker ble først presentert som en del av anleggsplanen 2020-2023. Planen var å starte på arbeidet høsten 2024, som ble gjort, og jobbe videre med dette for realisering i slutten av 2028. Vurdering av anleggssituasjonen den gangen (2019) ble beskrevet som at kommunens idrettslag og foreninger har fullbooket alle idrettshaller. Flere foreninger får ikke den tiden de ønsker, og får heller ikke økt treningstid som det er behov for. I tillegg er flere av kommunens idrettshaller gamle og bærer preg av mye bruk over lang tid. Idretten har derfor behov for økt hallkapasitet og at eksisterende anlegg vedlikeholdes.

Spesielt ble det pekt på Barkåker som lokalsenter i mange år har hatt manglende hallkapasitet. Det ble vurdert som at bygging av ny idrettshall på Barkåker vil bidra til å løse mange av de utfordringene kommunen har til fordeling av halltider. Denne utfordringen er bare blitt større i årene som har gått.

Hovedkonsekvensen er at færre får vært i aktivitet da det er mindre tilbud om aktivitet for spesielt barn og unge. En utsettelse får ikke konsekvenser for driften av Barkåker skole.

Solenergi investering:

Det ble i K-sak 079/25 foreslått å periode forskyve 6 mill. kr i tidligere vedtatte investeringsmidler til 2026. Som følge av dette foreslås det å ikke legge til ny bevilgning i 2026, men fortsette fra 2027 i noe redusert tempo. Investeringer i solenergi er et prioritert klimatiltak, samt at det foreligger EU-direktiv fra 2026. Som følge av ubrukte investeringsmidler fra tidligere år foreslår kommunedirektøren og redusere investeringsrammen i perioden 2026-2028 med 12 mill. kr.

Digital strategi Tønsbergskoler:

Det foreslås å redusere investeringsrammen til digital satsning i Tønsbergskolene fra 28,5 mill. kr til 19,2 mill. kr blant annet som følge av vedtak om at 1. og 2. klasse ikke skal ha 1 til 1 Ipad. I tillegg foreslås en økt digital satsning i barnehager tilsvarende 4,5 mill. kr. Se tabell for økninger.

Biler og maskiner:

Det foreslås å redusere rammen for investering i biler og maskiner fra 25,5 mill. kr til 17,1 mill. kr i perioden 2026-2028. Kommunens bilpark er oppgradert og andelen elbiler er økt. Kommunens bil og maskinpark er stor og det vil være behov for utskiftninger jevnlig. Redusert investeringsramme vil kunne redusere mulighet for klimavennlige maskiner og øke vedlikeholdsbehov. Kommunestyret har samtidig vedtatt at man skal se på muligheten for å kjøpe mer brukt, noe som kan bidra til å ta ned kostnader ved utskiftning av biler og maskiner.

Oppgradering kommunale bygninger:

Forslag om redusert pott til oppgradering av kommunale bygninger må sees sammen med kommunedirektørens prioritering av økt satsning på brannforebyggende tiltak. For perioden 2026 til 2028 foreslås en nedjustering av pott for oppgradering av kommunale bygninger fra 12 mill. kr til 4 mill. kr. I budsjett 2025 har man en ubrukt ramme på 11,9 mill. kr og det foreslås at denne rammen fordeles over perioden 2025-2027. Samtidig foreslås en styrking av pott på brannsikringstiltak av kommunale formålsbygg fra 6 mill. kr til 31 mill. kr. Foreslått reduksjon i rammen medfører en mindre handlingsrom til håndtering av uforutsette hendelser og risiko for behov for tilleggsbevilgninger øker.

Asfaltprogram:

Det foreslås å redusere budsjettet pott til asfaltprogram fra 34 mill. kr til 27 mill. kr i perioden 2026-2028. Estimerer tilsier at reasfalteringstakten øker fra dagens 50 år til 60-70 år basert på at en fast årlig 20% nedgang i midler bidrar til 20% færre veier vi får asfaltert.

Svømmehall:

Planleggingsmidler ny svømmehall foreslås tatt ut av perioden 2026-2028 som følge av manglende økonomisk handlingsrom for realisering av ny svømmehall.

Dagens anlegg er 58 år. Det vil oppstå flere uventede behov for vedlikehold/ rehabiliteringer som følge av stort vedlikeholdsetterslep. Det vil oppleves at anlegget må stenges på kort tid og lang tid. Dette har uheldige konsekvenser for de ansatte på svømmehallen, krevende for leder og oppfølgende ledd. Generelt har også nedstenging av anlegget store negative konsekvenser for skolesvømming (ikke bare Tønsberg, men også Færder kommune som har all sin skolesvømming i svømmehallen), lag og foreninger, personer med særlig behov og publikumsbruk.

Kommunedirektøren vil i sitt forslag til budsjett og økonomiplan som presenteres november 2025 foreslå enkelte nye tiltak det er behov for å gjennomføre i kommende periode.

Som følge av foreslåtte utsettelse og forskyvninger av investeringstiltak i perioden 2026-2028 vil behovet for tiltak øke i senere økonomiplanperioder. Kommunedirektøren ser behovet for å kunne jobbe enda mer langsiktig med planlegging av kommunens investeringsbehov og vil til planperioden for 2027-2030 jobbe med å etablere en langsiktig investeringsplan for de neste 10 årene.

Følgende investeringer foreslås justert med økt ramme i økonomiplanperiode:

Prosjekt	Gammel	Ny	Endring
IB1084 Oppgradering gang- og sykkelveier 2017	-	1 500 000	1 500 000
KF1022 Trafikksikkerhetsarbeid hjertesoner og annet	1 000 000	3 400 000	2 400 000
A40302 Tilrettelegging økt sykkelbruk 2021	3 000 000	6 000 000	3 000 000
A40319 Byromsstrategi og kanalen som byrom 2024	6 000 000	9 000 000	3 000 000
A10414 Digital satsning barnehager	-	4 500 000	4 500 000
IT1126 Kjøp av boliger til vanskeligstilte - ikke selvfinansierende	15 000 000	20 000 000	5 000 000
IT1085 Tilbakekjøp og salg leiligheter Anders Madsens gt	30 000 000	45 000 000	15 000 000
IT1085 Tilbakekjøp og salg leiligheter Anders Madsens gt	-30 000 000	-45 000 000	-15 000 000
Velferdsteknologi	-	21 000 000	21 000 000
IT1081 Brannsikring formålsbygg	6 000 000	31 000 000	25 000 000
IT1125 Kjøp av boliger til flyktninger og vanskeligstilte på boligmarkedet	30 000 000	60 000 000	30 000 000
IT1125 Kjøp av boliger til flyktninger og vanskeligstilte på boligmarkedet	-6 000 000	-6 000 000	0
IE1107 Døgnbemannet eier-bolig for personer med funksjonsnedsettelse	-	46 000 000	46 000 000
IE1107 Døgnbemannet eier-bolig for personer med funksjonsnedsettelse	-	-38 000 000	-38 000 000
Sum			103 400 000

Det er gjort en revisjon av investeringsnivåer som har medført et forslag om økt investeringsnivå. Blant annet ønsker kommunedirektøren at investeringer knyttet til brannforebyggende tiltak styrkes med tanke på ivaretagelse av helse, miljø og sikkerhet. Videre mener kommunedirektøren at det er nødvendig å opprettholde nivå på investeringer innen digitalisering og IKT som kan gi grunnlag for økt effektivitet, kvalitet og lønnsomhet i produksjon av tjenester.

Døgnbemannede boliger for personer med funksjonsnedsettelse:

Dette prosjektet er initiert av foresatte til ungdommer med funksjonsnedsettelse som har eller vil få vedtak om omsorgsbolig. Leilighetene og fellesarealer skal kjøpes og eies av den enkelte beboer. Kommunestyret vedtok i sak KST 113/24 at prosjektet skulle igangsettes og bevilget 4 MNOK til planlegging og regulering. Prosjektet finansieres med investeringstilskudd fra Husbanken og inntekter fra salg av leilighetene. Kommunen skal eie personalbasen. Dette vil innebære en investeringskostnad på ca. 12 MNOK inkl. mva for kommunen.

Det fremmes en egen politisk sak høsten 2025.

Kjøp av boliger til flyktninger og vanskeligstilte på boligmarkedet:

Foreslått økning i rammen innebærer at budsjettammen kommer tilbake til opprinnelig nivå på 20 mill. kr. per år. Køen av boligsøkere har økt med økende rente. Husleiekostnad dekker det meste av lån til investeringen og tiltaket vil dermed ha en begrenset økonomisk merkostnad for kommunen.

Brannsikring formålsbygg:

Ved en eventuell brann vil mangelfull standard og kontroll kunne medføre avkortning i forsikringsutbetalingen og liv og verdier kan gå tapt. Arbeid med gjennomgang av bygningsmassen pågår, jfr UTM sak 022/25. Kjente feil og mangler er kostnadsberegnet til ca 30 mill kr. Det er blant annet behov for sprinkling Eik sykehjem, oppgradering av brannalarmanlegg ved flere bygg, utvidelse av nødlysanlegg, røykventilasjon mm. Det må forventes at det avdekkes flere mangler de nærmeste årene.

Velferdsteknologi:

Tønsberg kommune sin avtale med leverandør av velfredsteknologiske sensorikk er straks over. Kommunen har et nytt anbud ute som skal erstatte den gamle avtalen, og som sannsynligvis også vil gi enda flere muligheter til ny teknologi.

Investeringsmidlene skal brukes på helseteknologi inn mot sykehjemmene og pasientvarslingssystemer. Helse kjører for eksempel i dag pilotprosjekt på Brår på digitalt tilsyn. Etter endt pilotperiode vil dette sannsynligvis implementeres ut til andre boliger og institusjoner. En av utfordringene her er den lokale infrastrukturen som må forbedres og oppgraderes til å takle de hastighetene dagen helse og velferdsteknologistandard krever. Deler av midlene vil bli brukt til dette etter hvert som teamet jobber seg gjennom virksomhet for virksomhet og bolig for bolig.

Midlene skal også benyttes til utskifting av trygghetsalarmer, roommate i boliger og for å bredde ut digitalt innsyn og digital hjemmeoppfølging som for eksempel nettbrett og måleutstyr. Midlene skal også benyttes til å dekke Re helsehus sitt nye pasientvarslingssystem og annen teknologi som alarmtavler, snortrekk, panel, samt utprøving av VR-teknologi innenfor eksempel smittevern, brann og demenspakke. Elektroknudner som nye punkter og strøm omfattes også av investeringsrammen.

Tilbakekjøp og salg av leiligheter Anders Madsen:

Tiltaket er forutsatt selvfinansiert.

Følgende nye investeringstiltak vil bli foreslått i kommende økonomiplanperiode

Prosjekt	Beløp
Ny gapahuk Råelåsen barnehage	200 000
Utstyr og maskiner til nytt hjelpemiddellager	728 000
Paviljong	1 200 000
Lekter	1 890 000
Utbygging Kriesesenteret	2 000 000
Utbygging Kriesesenteret - tilskudd og refusjon samarbeidskommuner	-1 721 000
Trygghetsalarmer og utstyr til hjemmeboende	2 500 000
Elektronisk dørlås	4 375 000
Digitalisering Mestering og helse	4 600 000
Nytt pasienjournalsystem (EPJ)	5 000 000
Sanitæranlegg og gymsal Volden skole	5 800 000
Gullvingeveien	20 000 000
Sum	46 572 000

Forslag til nye investeringstiltak vil bli nærmere beskrevet i kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan 2026-2029 og omtales ikke nærmere i denne saksutredningen.

Følgende investeringsrammer er ikke foreslått endret i kommunedirektørens gjennomgang av investeringsrammer:

Prosjekt	Ramme
A10000 Oppgradering av tilfluktsrom	3 000 000
A10400 Oppgradering IKT mestring og helse	900 000
A10415 Digitalisering	30 000 000
A30301 Utskifting senger / utstyr sykehjemmene	1 500 000
A50112 Anleggsplan for kunst og kultur	6 000 000
A50114 Anleggsplan idrett	15 600 000
A60321 Effektmålere til belysning i lysløyper	500 000
A60334 Robotklippere	1 500 000
A60335 Utskifting HQL lamper skole, bhg og eldresenter	1 575 000
A60337 Utvikling gjestehavn	750 000
A60340 Sensorteknikk - alarmautomatikk i avløpssystemet	250 000
A60346 Kai på Kaldnes ved gangbrua	400 000
A60348 Ny utedo Smørberg	350 000
A60365 Bytte av treporter kilengata 24	500 000
A60368 Lekeplasser barnehager	2 580 000
A60370 Utbygging/fornyng veilys	9 450 000
A60371 Effektmålere/måleskap veilys	7 875 000
A70002 Kirkebygg	7 200 000
A70003 Kirkegård	3 750 000
IT1078 ENØK kommunale bygg	18 000 000
IT1094 Oppgradering diverse skoler	3 000 000
IT1112 Brannsikring boliger	12 000 000
IT1120 Robotgulvaskere idrettshaller	1 400 000
IT1131 Oppgradering diverse mestring og helse	3 000 000
IX1007 Kjøp/salg eiendomsutvikling	-44 400 000
Sum	86 680 000

Konsekvens for oppnåelse av FNs bærekraftsmål:

I hovedsak foreslås kun endring i fremdrift og det vil derfor ikke ha noen konsekvenser for FNs bærekraftsmål i et lenger perspektiv.

Effekt for klima:

Et redusert omfang av investering har som hovedregel en positiv klimakonsekvens. Samtlige investeringstiltak er vurdert med hensyn til effekt på klima både lokalt og globalt. Disse vurderingene presenteres i forbindelse med fremleggelsen av endelig forslag til investeringsrammer i november 2025.

Konsekvenser for barn og unge:

Se kapittel for vurderinger og konsekvenser beskrevet ovenfor.

Alternative løsninger:

Dagens vedtatte rammer og fremdriftsplan opprettholdes. Dette vil eventuelt innebære at kommunens tjenestekområder må øke sin innsparing med ytterligere 62 mill. kr i perioden frem til 2029.

Økonomiske konsekvenser:

Å redusere kommunens investeringsnivå kan bidra til økt økonomisk handlingsrom og en bedret økonomisk situasjon for Tønsberg kommune. Se nærmere utredning under kapittel faktagrunnlag.

Konklusjon:

Tønsberg kommune er i en krevende økonomisk situasjon der utgiftene fortsatt er høyere enn inntektene. Behovet for å redusere kommunens utgifter er stort i årene som kommer og arbeidet med innsparing pågår i prosjekt «Sunn kommuneøkonomi». Målet for prosjektet er oppnåelse av de økonomiske målsettingene om et netto driftsresultat over 1,75 prosent, et disposisjonsfond over 8 prosent av driftsinntekter og gjeldsgrad under 65 prosent innen utgangen av 2029. For å oppnå kommunens målsetting er det nødvendig å redusere kommunens driftsutgifter samtidig som investeringsnivået må ned for å redusere finanskostnader i kommunens driftsregnskap. Kommunedirektøren mener at de økonomiske fordelene ved å redusere og utsette fremdriften på enkelte prosjekter er større en ulempene den planlagte gjennomføringen har for kommunens totale økonomiske handlingsrom.

Videre behandling:

Tønsberg kommune, 09.09.2025

Mette Vikan Andersen
kommunedirektør

Kristian Holberg Læg Reid
kommunalsjef